

શ્રી આર્ય નૈતિક નાટક સમાજ.

સંસારલીલા.

નાટકના ગાયનો અને ટુંકસાર.

અચાવી છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,

નકુભાઈ કાલુભાઈ શાહ.

માલેક-શ્રી આર્ય નૈતિક નાટક સમાજ.

ડે. બાલીખાતા ગ્રાન્ડ થીએટર તારદેવ.

આ ચોપડી શ્રી જૈન એડવોકેટ પ્રી. પ્રેસમાં પ્રિન્ટ થઈ છે.
બાપુલાલ શાહ છાપી, ધીકરા વાડી-અમદાવાદ.

કોમ્પ ૦-૪-૦

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૫૩૩૭ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ "સંસ્કાર લીલા" ગાયત્રી, ૨૦૨૧

વિષય ૮- : ૨-૪

॥ ओम् ॥
- श्री आर्य नૈતિક નાટક સમાજ.
—:—:—

સંસાર લીલા

નાટકના ગાયનેા તથા ટુંક સાર.

રચાવી, છપાવી, પ્રસિદ્ધ કરનાર,

નકુભાઈ કાલુભાઈ શાહ.

માલિક:—“ શ્રી આર્ય નૈતિક નાટક સમાજ ”

દે:--તારદેવ બાલીવાલા ટ્રાંડ થીએટર. મુંબઈ,
(સર્વ હકક સ્વાધીન)

વિક્રમ સંવત ૧૯૮૬
આવૃત્ત ૯ મી

ઈ. સ. ૧૯૩૦
પ્રત ૨૦૦૦

કિંમત ચાર આના.

ઈ, સ, ૧૯૧૧ ના ઇંગ્લીશ કોપી રાઇટ એક્ટ તથા ૧૮૬૮
બુના એક્ટ મુજબ આ નાટક રજીસ્ટર્ડ કરાવી,
પ્રકાશકે સર્વે અધિકાર પોતાને સ્વાધીન રાખ્યા
છે, માટે તેમની આજ્ઞા કે અનુમતિ વીના
કોઈએ ભજવવું, ભજવાવવું, છાપવું
છપાવવું નહિ.

૧૫૨૩૭ શ્રી

પાત્ર પરિચય.

પુરુષ વર્ગ.

સુત્રધાર	વસ્તુ સુચન કરનાર
રમાકાન્ત	વિજ્ઞાનપુરના કોઠીયાધીશનો પુત્ર.
પ્રભાકર	રમાકાન્તનો સુશીલ ભાત્ર.
મુનીમ	રમાકાન્તના પિતાનો નીમડલાકમુનીમ
મુરેન્દ્રનાથ	વિજ્ઞાનપુરનો સુતાધિકારી.
શશીકાન્ત	રંગપુરનો જંગોઢાર,
જયન્ત	રમાકાન્તનો પુત્ર,
દોલતરામ	એક કબુલ શેકીઆ,
રમણ	દોલતરામનો જમાદાર.

ડોક્ટર, વૈદ્ય, સોલીશીટર, બીમા, જમાદાર, ગોર, વિગેરે,

સ્ત્રી વર્ગ.

નટી	
સરસ્વતી	મુરેન્દ્રનાથની પુત્રી રમાકાન્તની બી.
યશોદા	તેની નામકદલાલની પત્ની
સરજા	રમાકાન્તના પહેલ
વિલાસી	રંગપુરના જંગોઢારની બી
મધુરી	વિજ્ઞાનપુરના દામી
પત્રા	એક નાયકા.
નત્રી	એક વેપ્યા,
લાલુકી	દોલતરામની નોકરડી.
રમા	દોલતરામની પુત્રી.
લતીફા	દોલતરામની નોકરડી.

સંસાર લીલા

અંક ૧ લો.

મંગળાચરણ.

પ્રવેશ ૧ લો--સ્થળ રમાકાન્તનો બગલો--રમાકાન્તની જન્મતિથી ઉજવવા મેળા થએલા દોસ્તદારેની નાયરંગની પાટિ, શ્રીમંતનાં છાંદરાએને પદસા ધારી ચક્રવર્તી વાજ લેનાર દોલતરામનું હુડીની મુદત પાકી જવાથી ઉધરાણીએ આવવું. રમાકાન્તનો ઉડાઉ જવાબ, વ્યાજખાડે દોલતરામના સ્વભાવનું દિગ્દર્શન સાથા હૃદયના સ્નેહી પ્રભાકરની અણીને વખતે મદદ, રમાકાન્તના પિતાના અવસાનની તારથી અપર મંગલો, તરંગી સ્વભાવના રમાકાન્તની ખુશાલી,

પ્રવેશ ૨ જો--સ્થળ જાગીરદાર સુરેન્દ્રનથનાં બગીચાના પાચલો ભાગ--પ્રવેશ જાગીરમાં શ્રીમત રમાકાન્તના કૃતિમ અંગારથી સરસાં વેતા પ્રેમનો ભોગ અનેકી સુરેન્દ્રનાથ જાગીરદારની નિર્દોષ કુમારીક સરસાનિ કે જેણે રમાકાન્ત સાથે કરેલા શુભ લગ્નથી પ્રાપ્ત થએલા પુત્રના ભલિષ્ઠ માટે તેની વિશ્વાસુ દાસી યશોદાની ચિન્તા. સરસ્વતીનું આગમન અને યશોદાનો ઉત્કાર માનવો, પિતાના મરણથી મળેલા વારમાના તોરમાં ઉન્નતિપદ અનેક રમાકાન્તનું આગમન, એકમાં સતોપ નહીં માનવર વીસમી સડીના જેન્ટલમેન્ટ લોકર

રમાકાન્તનો પવિત્ર અને ભોળો સરસ્વતીથી છુટવાનો પ્રયત્ન,
છોકરાને તથા દેવાની સલાહ. સરસ્વતીનો સ્પષ્ટ ઇન્કાર તે
રમાકાન્તે તેને તરછોડી ચાલ્યા જવું.

પ્રવેશ ૩ જો—સ્થળ દોહતરામનું મકાન—દોહતરામની પ્રેમધેલી
પુત્રી રમાનો રમણનો મળવાનો ઉત્સાહ, તેના સાચા દીલના
આશક લેભાગ્ય કવિ રમણનું પોતાની માથુકને મુઘ્ધ કરવા,
નાટકના લખેલા સીનો લઈ આવવું, નાટકનો પ્લોટ સાંભળી
રમાનાપીતા દોહતરામનું સર્વ વૃતાંત ખરૂં માની ચીડાવું,
કંજુસ પીતા અને ઉચ્છંખલ પુત્રી વચ્ચે ચક્રમક.

પ્રવેશ ૪ થો—સ્થળ રમાકાન્તના મહેલનો એક ભાગ—રમા
કાન્તની બહેન સરલા અને સખીઓનો સહચરી વિનોદ રમાકાન્તના
મુશિલ સ્નેહી પ્રમારનું આવવું. યુવાન હૃદયોનું આકર્ષણ,
સહેલીઓની પ્રેમ ચેષ્ટા.

પ્રવેશ ૫ મો—સ્થળ રમાકાન્તનું વિલાસ ભુવન—લક્ષ્મીવાનોની
લીલા, સરલાનું પોતે બરેલા ફૂંડમાં રૂપીઆ એક હજાર લેવા દેશ
સેવીકાઓ સાથે આવવું, રમાકાન્તનો સ્પષ્ટ ઇન્કાર

“ વીસમી સદીમાં બીખનું અરીદાન એ ઉપનામ છે,

એ બીખારીને પોષતાં બેહાલ હિંદુસ્તાન છે. ”

બાઈ બહેનની રકઝક, વૃદ્ધ મુનીમે પોતાના માલીકની પુત્રીનું
વચન રાખવું રમાકાન્તનું છેડાવું, મુનીમનું ખુન કરી પિતાનું
વીલ લઈ લેવું, દોહતરામે આતી મીઠકલનું કરારનામું લખાઈ
લેવું પોલીસની ધડપકડ અને રમાકાન્તનું નકામવું.

પ્રવેશ ૬ ઠો—દોહતરામનું મકાન—દોહતરામની ટેમ્પરરી
મીસીસ ભાણકીની શેડાઈનો આડંબર, રમાપર બહેમાએલ
દોહતરામે આપેલી બહેરખઅરથી રમણે લેવાના વેપથી નોકરીરહેવા
આવવું, શેકની પરિક્ષામાં લેવાઈ પાસ, પડદામાં પ્રેમીઓનું મીલન

વિશેષ ૭ ભા-સ્થળ. જગીરદાર જગલાનો એક ભાગ...
 રમાકાંતે તજેલી દુ.ખી સરસ્વતીના ઉદ્ધાર, ખુની
 રમાકાંતનું આગમન, ખુનીની પત્નિ તરીકે જગતમાં જાહેર ન
 થવાનો સરસ્વતીને રમાકાંતને ઉપદેશ, આદર્શ આર્ય રમણીનો
 અડગ નીશ્ચય, સરસ્વતીના આગૃહનેવશ થઇ રમાકાંતે છુપાવું
 પાછળથી દોલતરાસે આવી સુરેન્દ્રનાથ જગીરદાર આગળ ભેદ ફેડી
 નાખવો, જગીરદારનું ઉશ્કેરાવું, સરસ્વતીની આજ્ઞા પતા
 અને રમાકાંતના છુટકારાની માગણી જગીરદારે પુત્રીના સ્નેહ કરતાં
 ન્યાયધર્મની જવાબદારી શ્રેષ્ઠ માની પોતાની ફર્જ પર અડગ રહેવું
 પુત્રીએ પોતાના સ્નેહ કરતાં આ ધર્મને શ્રેષ્ઠ માની રમાકાંતને
 યુક્તિથી નસાડવો. સીન ટ્રાન્સફર ડોકમાંથી રમાકાંતને લખ
 સ્ટીમરનું ઉપડવું જગીરદારે સીગનદા દેખાટી સ્ટીમર હોલક
 કરાવવી, રમાકાંતે જીવ બચાવવા સ્ટીમરમાંથી કુદી પડવું, શાક
 માછલીના મોંમાં સપડાવું જોલી ખોટામાં વિહાર કરવા નીકળેલા
 રંગપૂરના જગીરદાર શશ્વકાંતનાં હાથથી તેનો બચાવ,

ટેલ્યો.

અંક ૨ જે

પ્રવેશ ૧ ભા-સ્થળ. શશ્વકાંતનો જગીરો-પ્રૌઢ વયમાં પરબેલી
 નવજુવાન પત્નિ વિલાસીનીના વિલાસનું દિગ્દર્શન; નાચરંભ
 પછી વિલાસીની અને રમાકાંતનું એકાંત, યુવાન હૃદયોનું
 આકર્ષણ, સેતાનના સાથી બનેલા રમાકાંતે વિલાસીનીને પોતાના
 કૃત્રિમ આડંબરથી પોતાની સ્નેહજન્યમા ફસાવવી નીચતાની
 ફરીશીખા, બે કામ પ્રસંગે બંધાવાના સુએના નીચાંબનું
 આગમન, જોડા અને વિશ્વાસુ હૃદયના પ્રેમ પાત્રનું દિગ્દર્શન
 અને રમાકાંતની જમાવ,

પ્રવેશ ૨ જો-રથળ દોલતરામનું ઘર-સરલા કે જે રમાકાંતના ભાગી જવા પછી દોલતરામ જેવા કસાઈના હાથમાં આવેલી છે, જે દોલતરામ રમાકાંતના પછસા સાથે સરલાને પરણવા માગે છે તો તેમાંથી છુટવા સરલાની ચીંતા પ્રભાકરનું આવવું અને આ રથળ છોડી ખીજે જવાનો અનેનો ઠરાવ, દોલતરામનું આવવું પ્રભાકર સાથે રક્ષક જેવે રમાકાંત કે જેને અત્યાર સુધી સરલા મરી ગયેલો માને છે, તેના જીવતા હોવાના ખબર આવવા અને જે તેનો પ્રેમ ક્યુલ નહીં કે તો આવે પણ પોલીસના હાથમાં આપવાની ધમકી સરલાની વિવહળતા લેવાનું આગમન અને જેનું કાંઈ નહીં તેનો ધ્રુવર તે કહેવત પ્રમાણે રમણનું સરલાના અચાવ માટે આવી મળવું.

પ્રવેશ ૩ જો-રથળ. જંગલ-પતિની શોધમાં પિતાથી તળએલી અને દુનીયાથી હીણાએલી, ગરીબ સરસ્વતીનું પુત્ર જયંત સાથે આવવું ત્યાં ફરવા નીકળેલા રમાકાંત અને વિલાસીનું આવવું, અનેની, પ્રેમ વેપાર પતિ માટે પિતા તથા દેશ છોડ્યો તેમજ અન્ધના પ્રેમમાં જોષ સરસ્વતીનું મુર્છાત થવું વિલાસીની દયા, અને સારવાર કરી જલ્દી આવવા રમાકાંતને કહીને જવું રમાકાંતની સરસ્વતીને ચાલ્યાં જવાની ધમકી સરસ્વતીની આજીજી, રમાકાંતનું ચીકવું અને કોષના આવેશમાં સરસ્વતીને ધાયત્ત કરવી પાણી ભરવા મોકલેલ છોકરાનું આવવું જુમથી જગીરદારનું આવવું રમાકાંતનું ભાગી જવું સરસ્વતી શરીરકાંત જગીરદારના આશ્રયમાં.

પ્રવેશ ૪ જો-રથળ દોલતરામનું ઘર-ચોરના ઘેર ચોર પોરણો એ વાત પ્રમાણે ભાણુકીએ પોતાના પુત્રને દોલતરામના પુત્ર તરીકે જાહેર કરી તેની પાસેથી પછસા કઢાવવાનો વિચાર રમણનું આવવું ભાણી પાસેથી વિચાર જાણી પોતાના કામને જલ્દી પાર પાડવા સાફ ભાણુકીને મદદ આપવાનું વચન છોકરાને

કંબળે લેઈ લાણુડીને બીજે ગામ મોકલી આપેલ સલાહ પ્રમાણે
વર્તવા કહેવું, દોલતરામનું આવવું લેવાએ છોકરાનો હવાલો
આપવો, પાપનો પ્રકાશ દોલતરામને ગભરાટ બાદ સલાહ પ્રમાણે
મરીને છુત થયેલ લાણુડીના કાગળનું આવવું. દોલતરામનો
ગભરાટ પર ગભરાટ.

પ્રવેશ ૫ એ—સ્થળ શશીકાન્તનો મહેલ—સરસ્વતીને ખ્યાવા
જતાં મળેલા એકના હુંકડાના સાધા મેળવતાં વૃદ્ધ જગીરદારની
પેતાની પત્ની તથા રમાકાન્ત માટે શંકા, છોકરાના ખુલાસાથી
શંકાની મજબુતી બાદ સરસ્વતીને પુછવા છતાં પતિ પ્રેમી
સરસ્વતી કે જેનું હરહંમેશ ધ્યાન પતિના સુખમાં જ છે અને તે
બીચારી વિલાસીને જગીરદારની પુત્રી તરીકે માને છે, તેને
રમાકાન્ત સાથે વગવી દેવાની માગણી, જગીરદાર પાસેથી ખરે
ખુલાસો એટલે કે વિલાસી પુત્રી નહીં પણ પત્ની છે તે જાણતાં
સરસ્વતીનો પરચયાતાપ અને જગીરદારનો કોઈ રમાકાન્તનું વિલાસીને
લઈને આવવું રમાકાન્તની વધારે નીચતાનો નમુનો અને પછસાં
તથા પત્ની લેઈ લાગી જતાં જગીરદારના હાથે રમાકાન્તનું
પકડાવું અંધ પ્રેમી વિલાસીની સલાહથી રમાકાન્તના હાથે
શશીકાન્ત ધાયલ બન્નેનું લાગવું સરસ્વતી તથા સુરેન્દ્રનાથ
જગીરદારનું આવવું.

ટૂંચલો.

—અંક ૩ નો.—

પ્રવેશ ૧ લો—સ્થળ હોટલ—નાસી આવેલા રમાકાન્તનો હોટલમાં
પારકે પૈસે પરમાનંદ વિલાસીનું આવવું રમાકાન્તનું બેદરકારીથી ઉડી
આવ્યા જવું, વિલાસીનો પેતાની રથીતી પર પરચાતાપ બેવકૂફ
આશક અને સાચા પ્રેમીની તુકના રમાકાન્તનું આવવું પરસ્પર

તક રાર, રમાકાંત કે જેને હવે વિલાસીની નહીં પણ લાવેલા પૈસાની જરૂર છે તેનું પૈસા લઈ વિલાસીને નિરાધાર હાલતમાં મૂકી ચાલા જવું. વિલાસીની અધોગતી, હાટલના ખીલની ઉધરાણી. પૈસા બદલ પોતાની કીમતી સાડી આપવી અને જવું પ્રવેશ ૨ જે-રથળા, દોલતરામનું ઘર-ભૂતની બ્રમણમાં બધલા દોલતરામનું મોરપીંછાના કાં પહેરી જીતના ઉતાર તરીકે આવવું રમણની શીખવણી પ્રમાણે દોલતરામે ખીવરાવવા ભૂતડી તરીકે લાણીનું આવવું. દોલતરામનો ગભરાટ, રમણનું જીવાળની આવી સરલાને પરજીવાનો વિચાર છોડી દેવાની સલાહ.

પ્રવેશ ૩ જે-રથળા. વેળ્યાનું મકાન—જીખ તૃપાના ત્રાસથી કટાળેલી વિલાસીનું આવવું સતીત્વથી બ્રહ્મ થતાં અક વખતની મહારાણી મનાતી વિલાસીનું ઉદરનિર્વાહ અર્થે વેશ્યાને ઘેર નોકર તરીકે રહેવું. જીતના વહેમમાં ધરાયલા દોલતરામનું શાન્તીને માટે અચાનક ત્યાં આવવું. દોલતરામ તથા વિલાસીની ત્યાં મુલાકાત કર્યાં તે પુણ્ય છે તેમ માની વધારે પાપ ન કરવા ખાનર ફરેઅથી દોલતરામની હીરાની વીંટી માગી લઈ હીરો ચુકી આપવાત કરવો. દોલતરામનું ગભરાઈને ભાગવું, અચાનક રમાકાંતનું આવવું વિલાસીની આખર સ્થિતિ જોઈ રમાકાંતનો ગભરાટ સુરેન્દ્રનાથ જગીરદાર આવવું, રમાકાંતના હાથે સુ૦ જગીરદારનું ખુન સરસ્વતી કે જે પતિને બચાવવા પોતાના પીતા સાથે પોલીસના છુંપા લોગાસમાં આવેલ છે તેનું જાહેર થવું, સતીનો પતિ પ્રેમ અને પતિને નસાડી ખુની તરીકે જગીરદારની સમક્ષ પોતે જાહેર થવું. સરસ્વતી કેદ,

પ્રવેશ ૪ થો—રથળા દોલતરામનું ઘર—પ્રમાદર રમણ, સરલા અને લાણી વર્ગેરઆએ જાદા જાદા રથાણીની મહારામલ દોલતરામને વધુ ગભરાવવો બાધારીથી દોલતરામને મરણા. મરણથી

ત્રીજા શિષ્ય નાંખવા ડહુમ મનુ, ગેટાંજાનો ખુલાસો અને પ્રેરણા
યુગલોના ખુદા દોલતરામના હસ્તે લગ્ન, આનંદ અને કામીકની
પુર્ણાકૃતિ.

પ્રશ્ન ૫ મોન્સ્થળ ફાંસીનો માંચડો-સ્નેહયત્નો ભોગ થવા તૈયાર
થયેલી સરસ્વતીનો તથા જગીરદારનો સ્ત્રીધર્મ વિષે સંવાદ,
સરસ્વતીના પ્રેમની પરીસીમાં. રમાકાંતનું આવવું અને
ખુની તરીકે જાહેર થઈ પોતાનો અંતિમ પશ્ચાતાપ કરી
આપઘાત કરવો, પતીપ્રેમમાં વશ બનેલી સરસ્વતી, પોતાના
બાળક જ્યંતને જગીરદારના ચરણમાં સોંપી પ્રાણ ત્યાગ કરી
આર્થ રમણી નામનું સાર્થક કરવું.

ટૂંકો.

સંસાર લીલા

નાટકના ગાયનો.

શ્રી મંગળાચરણ.

શ્રીવર નામ ઉચ્ચારસું સંદર
નિરાકાર નિર્ગુણ અતિ મંગલ
કરમન કામળ સુચીકર અંતર
ભજ કરુણાકર નિરગુણ દુઃખહર શ્રીવર
જો કલ્યાણ ચહે હૃદયે નર
ભજનિતિ પ્રાતઃસમય અતિ સુરવ
શુદ્ધ ભાવધર પ્રેમ ભુધર પર
પામે ચતુર હિદાર તું ભુધર—શ્રીવર.

બાળાઓ—

(૧)

નીજ પ્રેમની ખાતર પ્રાણ તજે જન તે ભવ આ તરતાં
ખાંધી પ્રીતડી નિત્ય નિભાવે ધન્ય જીવન એ કરતાં—નીજ.
પ્રેમ તેમની મઝાજ જુદી પ્રેમાંશી જન જાણે
વિશ્વ સકળનાં અભ્યંતરમાં પ્રેમ પ્રેમ જોતાં
અરે એ જીવન સફળ કરતાં.....—નીજ.

વારાંગના—

(૨)

ધરકંઠે બાઝારમેં જુદી મહોજત લાયેગેં
લુટને જોયન જો આયે હયે વહો લુટા કર જાયેગેં,

મેરી બારા બરસકી ઉમરીયાં જોખનકા ઉંભાર હય.

અબર તલવાર હય આંખે કટાર હય.

છરકો દેખા બસ તીર હમને ફેંકા નંહો ખીરમીત શીકાર હય
મેરે સીતે પર કચ્ચે અનાર હય.

મુજસે મહોબત બરછીકી ધાર હય.

પતલી કાનારી કમરીયાં સાવરીયાં લાચાર હય-મેરી.

૧૫૩૨૬ સરસ્વતી-

(૩)

હું જરદાર હું સરકાર મોટરકાર લાવો ચાર.

બસ બ્રાન્ડીની ખોતલ લાવો સાથે નવેલી નાર.

બસ વન્ડરફુલ કાઠ ખેન્ડ મંગાવો.

મોજ ઉડાવો પાર,

જનન પોમ પોમ (૨) વાળનો ઝલુકાર.

હો બગલમેં મનમ પીયેંગે હમ દેશી રમ,

બસ બગલમાં મડમ ઓ માય ડાયર કહેશે વેલકમ.

સરસ્વતી-

(૪)

ખીલી રહી દેવી શોભા અપાર.

કરતી તરૂણતા વહાર.....ખીલી

મધુર મધુર પવન વાય.

લલીત લલાત લીલા છવાય.

અખિલ જગત રમ્ય જણાય.

વંદન વિભુ વારંવાર.....ખીલી

૨૫૩-૨૫૪ સરસ્વતી-

(૫)

ખીલેલી કળાઓ (૨) વીણુ માલી સીંચન આ કરમાક.

કાંઈ ઉપાય ના સમજાય..ખીલેલી

મધુકર મદમાતો જોઈ લલી કળી રાતો બહુ મેઝે..
હૃદય હરખાતો વળી વાતો કરી કરી કંઈ ગાગે
વળી વળી લળીને ચુંબન કરતો કાય કળી વીખરાય
હર હિભરાય ને શરમાય.....રે ખૂંચેલ!

દોલત-રમા-રમણ-ભાણુડી (૬)

ઓ પાણ (૨) આજે આવ્યો હાથ બચચાણ.
બે દિલ રાણ તો કાળની ક્યાં દરકાર છે.

૧૭ (૨) ઝાઝી કરવી ના પતરાણ,
ઓ દાદાણ (૪) ચુપ આ તારો તો સરદાર છે.
કરતા તા નાટકળાણ, પોરી છોડો દે પતરાણ.

વાહ મારા પ્રાઈવેટ માણ.

દોલતરામની દોલતપર ખંદા રહ્યા છે ગાણ.
દિકરા મારા દોર હરાયાની કંઈ હરરાણ.

નાનાણ (૨) હાંહાંણ (૨)

શું સમજ્યાં મુંગા ભણ, કહવે માફ કરો પિતાણ.
આ તો પહેલી છે બાણ બીજી તૈયાર છે.

સરલા-

(૭)

આતે આજના જમાનાના કેવા પ્રકાર

જોઈ જ્યાં જ્યાં હું ત્યાં ત્યાં ફક્ત પ્રેમનાં બગર--આતે

હંગીઝ ગાર્ડન પર પ્રેમ, સાંજે બેન્ડ સ્ટેન્ડ પર પ્રેમ.

રાતે નાટકમાં પ્રેમ જોઈ જાગે વીધાર.....આતે

મણી વીલાસ કરે પુરૂષો શ્રદ્ધ કામ કરે

ધન્ય સદ્ભાગ્ય આજ ભારતના જગ

ફરની મર્મીદ તણ રાત દિવસ બહાર ફરે

સુંદર પોશાક સજ્જ પર પુરૂષે પેશ કરે
 કુળ નારી ગૃહ લાજને વિચારી, મર્યાદ માન ધારો,
 આતે પ્રેમ છે કે મોહ તે વિચારો.....આતે

સરલા સખીઓ-

(૮)

ધારી ધારી જોતી તું જોતી ફાને

જોષ જોષ લજવાતી જોતી ફાને

“ ના, ના, ના, ”

નીરખી નીરખી છપી સુંદર ભરતી શ્વાસ અતેશ તાળી થ્યોને

તું તરૂણીતુ દીચેલ દીલ તે, વરૂણ રૂણ નવ રાખશે.

કરશે મહેમાની મનમાની વળી અનંગ રંગ રેલાવશે,

“ નાના...હાંહાં (ર) પછી હાં...હાં...હાં. ”

વેણી આ વીખરાશે પછી અંગ પસીનો થાશે,

ચોળી સાડી ચોળાશે, તનના સહુ તાપ સમાશે,

યાત્રાતું તે સહુ થાશે, તેમાં આપણું શું જાશે—ધારી,

સરલા-પ્રભાકર-સખીઓ-

(૯)

મળ્યા મનના માર્લીક ઓ વરગેલી સાહેલી,

અમે જાણ્યે ઓ જોત રમત લપ્પએ.

રસરાજ ગન્યા કેદી તારા,

રનેલ બંધનમાં કેદી આ આ આપો અંમાર

કુલથી સુકોમળ એ બંધનના માર,

ના ના ધીરે નાળુક બંધ ધીરે ઉતાવળે ના ભરતી પગલાં

|| રોલ લણ્યાં બંધ કે શું કેદના પ્રાંધ

હું તો ડરતી એ માર્ગ માંડી ભરતાં ડગલાં,

મ | સાંધી નયન બાણ સાંધી ભુજબંધ ખુબ બાંધી

રાણિયાથી રંગ રમજો બાળા-અલી આજો

સરલા--

(૧૦)

મહેમાન જગની મેદની મહેમાન માનવ જાત છે,
 વૈલવ નગરના વાસીકા વૈલવ વિશે રણીયાત છે.
 વણસી જશે દિન ચારમાં આ મારીની મહેલાત છે.
 આ ચાર દિનની ચાંદની અંતે અંધારી રાત છે,
 જુડી જુડી આ વૈલવની મોયા

આ સાહેબી ચાર દિનની,
 ક્ષણીક સુખમાં સંસારીયાં લોભાયાં
 આ સાહેબી ચાર દિનની,
 લક્ષ્મી સાગરે તરંગ કંધકે આવે,
 ચાર દિન માટે ચિત્તને ચળાવે,
 જીવન પંથને એ 'આપુ' જુલાવે...
 આ સાહેબી ચાર દિનની.

માણી--

૧૧

કુલો કુલીને હું કરૂંતી બની કાંકડી નાર.
 કોણ છે પરાયરી કન્યાના
 તીજેરીજોની ચારી લઈ થઈ કોણી નિવાર
 હવે હું રવાજથી રહેનાર
 અત્તર લીધાં હતર હોના
 ઓટા મોઢની બાવી હોના
 પાંચ ટકાનાં જોબન માટે
 કરોડોનાં હજુગાર હાથબી મારી અપરંપાર.

રમા-રમણ--

૧૨

પ્રીયતમજી પારણે જુલાવજો રે
 બાંધી પ્રીતડી તે પ્રેમથી નીમાવજો

છાને છાને મંદીર મારા આવળે રે
 આવો આવો અનોખા રંગ લાવળે
 અળગીન આપથી આખરી પ્રીત જાણુને
 આપ તારા બેઠકાની મોટી મહોમ્મણુને
 દુઃખમાં છે પ્રીતની પીછાણુને રે
 આવી પુખ્તોત્તીસેજન શોભાવળે.

સરસ્વતી—

લાગે જીવન સુન્ય નીરસ જગત સકળ,
 નૌકા હુબે મારી કાઠ ન સુકાની,
 કાઠ રજની ઘેર સાગર ભરતી બેર
 આવે વહારે મારી વિનતીને સ્વીકારી--લાગે,

અંક ૨ બે.

(૧૪)

ડે.સ.

પસાની ધધપ મપમરે મગ રે ગરેમ મગરે ગરેસા
 સારેગમ પધમ ધપ ગરે ગમ પમ ધપ સાનીધપ,

મગરેસા, પસાની

ધરે સાનીધ રેસાનીધ... પધમ પસાની ધધપ

મપ મગરેસા, પસાની

રેરેસા (૨) રેસાની ધધપ... પસાની

પધપ જાસા ગમપધ... પસાની

સારેગમ રેમણુપ ગમપધ... પસાની

મમપ (૩) નીલપ... પસાની

સારેગમ પમગરે સાનીધપ... પસાની

વિલાસી-રમાકાત—

૧૫

પ્રેમ મોરલી નાદ મધુરે વાલીડે વથ મધી હાં કીધી
 અનંગ રંગી રક્ત લોચને લાલ લોભાવી લીધી હા લીધી
 કામ જવર પીડા કરતો અંગ સલુણી ઉતમ આજ પ્રસંગ
 દર્દ કરો સહુદુર સલુણા વરસાવી રસધારા પ્રીય મારા
 અધરામૃતનું પાન કરીને અમર થશે પ્રીય તારા હાં તારા
 અમુલો અંગઅંગ ઉછરંગ

જમાવે જોખનીયું મહાજંગ

સરીતા સાગરનોજ પ્રસંગ

રંગ છે જહુગરને રંગ પ્રેમ,

૧૬

સરલા—

મુરખ જન વ્યર્થ કરે અભિમાન
 લોભ મોહનીજળ ખીજાવી
 શીદ અને તુ હેવાન
 કાઠ ટક્યુ નહી કાઠ ટકવાન
 ભજ લે શ્રી ભગવાન

રહા—

૧૭

મરે તારા ભરસો નાથ ભારી
 કાણ તારા વિના લે સંભાળ સ્થાય મારી
 સતી શીતાને આગમાંથી મળતી ઉગારી
 બીડ દૌપદીની નાથ તે નીચારી
 ધીર સાચી ધરનાર બેલી સત્યના આધાર
 તોલે ત્રીકમ કરનાર છે મુરારી
 હું છું નટવર ગોપાળ ગાય તારી
 મારે હૃદયે હરીની હામ ભારી

સરસ્વતી-

- કર્મ કર્યાં કુડાં હશે લીધુનાં હરી નામ
તેથી દીન થઈ બટકતા અન્ન વસ્ત્ર વિગ્રુ આમ
વિપદ વિદાયે દીન દયાળ
નીજ પતીનની હયો સંભાળ
પાતના વિયોગે વન અથડાવું
દુરમન જગત જન કયા જવું
અધમ ઉધધાર દુઃખી મમ બાળા

રમાકાંત વિલાસી- (૧૯)

પ્રેમી પરાણા છે ચિત હર પ્રિય કર પ્રિતે પાળજો
અંતરીએ રાખજો હૃદયે રાખજો પ્રેમી
સ્નેહના સીંધુ અમૃત ખીન્દુ
ચંદ્રવદન આ વિમળ વિલસતું
યૌવન મધ્યેશ અક્ષમેલા છોગાળા છેલા-૧૬... પ્રેમી

સરસ્વતી-

(૨૦)

ન જીવન પ્રાણમાં બાકી ન ચેતન તનમલી બાકી
છતાં એ નાથમાં મારો અગ્ર વિશ્વાસ છે બાકી
જગતની હું નથી સ્વામી જગત માફ નથી સ્વામી
તમે મારા ન જો સ્વામી બધીએ આશ છે બાકી
જગતના અંધનો તુટ્યા નયનમાં આંસુઓ ખુટ્યાં
જીવના તાર છે તુટ્યાં રે છેદશે શ્વાસ છે બાકી

ભાણુકી-

(૨૧)

અલુલુલુ લાલ લાલ લાલ અલુલુ લાલ
સોનાનું પારખું મંગાવુરે લાલ લાલ લાલ

મારા ડીકાને ઝુલાવુંરે હાલ
 છાનો મારા વીર ભરી આવું નીર
 પછી તને હેતથી હલાવુંરે હાલ (૩)
 ભાઈ છાનો બાપા છાનો અરે છાનો રડ્યા છાનો
 રૂડાં રમકડાં રમવાને લઈ આવું
 ઝગમગતા ઝમલાં બે દરજન મંગાવું
 ગોવાથી આયા બોલાવુંરે હાલ હાલ હાલ
 આયા ધધિર આવ બાબાગાડી લાવ
 બેખી રોતા હય શીરને લે જવ અલુલુ હાલ હાલ હાલ

દો-રમણ-રમા-- (૨૨)

આવી અલુધારી આ ધાડ
 બાપા બેખી ગોળા માર
 રાંડને આવ્યો ના વિચાર
 મરકે છૂત બની નીરધાર
 ભાઈ ભાળો ભાઈ ભાળો
 એક આ ફેશનનો ગોટાળો
 શામળીયાળ કરજો મારી સહાયરે

તમે મોટરમાં બેસી ઠહેલા આવજો
 શું શામળીયાળ સહાય કરે આ બાળકને સંભાળો
 તમે શીદ મને સહુ બાળો
 નજર વતનો આ ગોટાળો હાય હાય હાય
 મારા દીલમાં આ વાગી ખીલી મારા પગની નળીમાં યજ્ઞ દીલી
 દીકરી આનો શું ઉપાય
 ઇજ્જત ટકે શેર વેચાય અરેરે મરી ગઈ તારી માય

બાપા હાય હાય હાય બાપા હાય

ડોરખ.

અંક ૩ જો.

વારંગનાઓ-

(૨૩)

મંથે વારી સૈયાં પીયો પીયોજી મદવા
 ગાલ ગુલાબી લાલ શરાબી
 ચાલ ચલત મતવારી મોરે સઘ્યાં પ્યારે-પીયો
 રાત અનોખી ચાંદનીકી નેહ નયન મનલાય
 અઘરકો પાન કરત પરપર પ્યારીકા મુખ મલકાય
 દોનો રંગી એક રંગમે રંગાએ અનંગ રંગમે-
 અરસ છલકાય-મય વારી.

વિલાહી-

(૨૪)

ભોળી હું જનમાં જુલારે જુહા જગમાં
 ફાગડ ફેશનમાં પુલારે જુહા જગમાં
 ઝાકળને મોતી જાણી અમળા હસી અટવાણી
 પહેલાં પરખ્યું નહા પાણી રે...જુહા...ભોળી
 નરદલ પ્રેમમાં ડોલે હું તારો એમજ બોલે
 મુરખ અમી અંતર વિષ ધોળે રે.....જુહા...ભોળી
 દેખ્યા વિષુ ડગલું ભરીએ ભવરણુમા ભટકી મરીએ
 જોઈ પાત્ર પ્રેમ તો કરીએ રે.....જુહા...ભોળી

રમણુ-દો-રમા-

(૨૫)

મય ઉમર ખાનદા ચેલા કે ધુણો બેટા મેરા
 કાઠ ઠાકની કાઠ છાકની હો મામકી પરગામકી
 કાઠ જંગની કાઠ ભોગની ધોખન ધાંચન મોચન ખુડચમ
 કાઠ ઘરોં ઘરોંકા ડેરા કે ધુણો બેટા મેરા અખબખખ
 ધુપદાન કાઠ લાવો યે સક્ષીયાં શીર સીલગાઓ
 ખસ જલાકર ખાક કંઈ શીર બેઠો મોજ ઉડાવો
 આકાશસે પાની ખરસે તડતડકે ખીસજલી કડકે
 ભેસાસુંરકા સીના ફડકે ખમ રખખો ધસે પકડકે
 કાઠ આવો મને ખયાલા મમમા દેવીના

આવ્યો ભુતમાધ શું ખાવા માંડ્યું ભુત હવે ઉભરાવા
અપ્પલપમપ્પ (૩)

છાકરીઓ—

(૨૫)

બીની મેડકીરી મેનો પાનીમેકી રાની
કાવાં મેરા લાઈ લતીજ ચીત્ર મે રી દેવરાના
બગલા મેરા છોટા દેવર દેખદેખ કરકાની (૭) બીની
અગલા નાચે બગલા નાચ નાચે એતલ ખાના
ધીલ પીલી સાખરી ટોપી નાચે મેમપાળા । જમા (૮) બીના
દા. સ પ્ર ર ર લા — (૨૬)

રંગે ચંગે સંગે રહેજો, આશીશ છે મારી
વડીલ અમોને આજ તમોએ કીધાં આભારી
બહાલમ અમ વરણાગીઆ પર જલ્યે બલદારી
લઈ કડતાલો લજન કરીશું રામ લજનમાં રહીશું
કાળાં કરમે કાવાં મુકી કૃષ્ણ કૃષ્ણ મુખ કહીશું
બોલો રામચંદ્રકી જય બોલો અંસી ધરકી જય
અંસીવરના બહાવા લઈ શું રાધાવરના હલાવા લઈશું

સીતાવરના હાવા લઈશું

તુંહી રામ (૨) તુંહીરે મારો ચાખો બોલો રામનામ
અમ તુંહીરે અસ તુંહી તુંહી રામ તુંહી (૨)

સમાપ્ત

અમૃતલાલ લક્ષ્મીચંદ ખોખાણીની દેખરેખ
નીચે ચાલતી

ઝવેરી ચંદુલાલ એલ. ખોખાણી

એન્ડ કું.

ચાલુ જમાનાને અનુસરતી ઉત્તમ કારીગરીવાળા

મનપસંદ ઝવેરાત તથા સોના ચાંદીના

દાગીનાનો સ્ટોક તૈયાર છે.

તેમજ

ઝોરડર આપવાથી વાયદાસર તૈયાર કરી

આપવામાં આવે છે.

એક વખત વીઝીટ લઈ ખાત્રી કરવા

વિનંતિ કરવામાં આવે છે,

ડ. શેખમેમણ સ્ટ્રીટ, નં. ૨૮૯-૯૧ મુંબઈ.

તારનું સરનામું, HEMVANTI.

ટેલીફોન નં. ૨૦૬૯૬.

